

VESIENHOIDON TOTEUTTAMINEN JOROISTEN ALUEELLA

Muistio Joroisten toimintaryhmän kokouksesta, Joroisten kunnanvirastolla 20.11.2012 klo 9.15 – 12.10

- **Avaus**

Toimintaryhmän puheenjohtaja Petri Miettinen toivotti läsnäolijat tervetulleiksi ja avasi kokouksen

- **Kokouksen järjestäytyminen**

Petri Miettinen Joroisten kunnasta toimi kokouksen puheenjohtajana ja Reijo Lähteenmäki/ESA-ELY kokouksen sihteerinä

Kokouksen osanottajat/läsnä:

Petri Miettinen	Joroisten kunta
Eeva Koivula	Pro Joroisselkä- yhdistys
Asko Keski-Petäjä	Joroisten pursiseura
Väinö Kuutti	Joroisten ympäristölautakunta
Risto Salko	Joroisten kalastusalue
Pauli Aholainen	Maanviljelijä
Reijo Lähteenmäki	Etelä-Savon ELY-keskus
Antti Haapala	Etelä-Savon ELY-keskus

- **Edellisen kokouksen pöytäkirja**

Hyväksyttiin kokouksen 11.9. pöytäkirja. Pöytäkirjaan ei ollut huomauttamista.

- **Tilannekatsaus, mitä on tapahtunut syyskuun kokouksen jälkeen? Joroiselän alueen täydennysseurannat lokakuussa 2012, esittely.**

Antti Haapala kertoi seurantojen tuloksista, todeten mm. seuraavaa:

Talviaikaisen tutkimuksen perusteella syvimpien alueiden sisäkuormituksella (hapen vähyydestä johtuvalla) ei ole suurta merkitystä Joroisselällä. Suurimmat ainevirtaamat Joroisselkään sekä fosforin että typen osalta tulevat pääosin kolmesta lähteestä: Joroisvirtaa pitkin, Valvatuksen laskuojasta sekä Enonjoesta. Joroisvirta on muita selvästi suuremman vesimääränsä vuoksi selvä ykkönen. Fosforipitoisuus nousee Liunan padon ja Joroisvirran alimman osan välillä toukokuussa 7 µg/l ja lokakuussa 2-4 µg/l. Toukokuun havaintojaksolla tuli vuorokautta kohti kaksinkertainen määrä sekä fosforia että typpeä lokakuun molempiin havaintojaksoihin verrattuna. Yhteenvetona näistä voi todeta mm. kasvipeitteisten kausien vähentävän huomattavasti ravinteiden huuhtoutumia.

Keskusteltiin asiasta. Seuraavassa on kommentteja keskustelusta:

- Tyrinpuron suuria fosforipitoisuuksien syitä selvittäään. Puhdistamolla ei ole ollut käyttöhäiriöitä, joten syy on toistaiseksi selvittämättä. Jätevesien laskulupaan liittyy vesinäytteiden ottoa maaliskuun ja elokuun aikana. Tulokset tulevat Hertta – tietojärjestelmään noin vuoden viiveellä. Myös 2000 – luvulla on ajoittain havaittu korkeita pitoisuuksia (500 – 800 µg/l).

- Joroisjoen varrelta tulee myös 26 % kuormitusta, joka ei näy näytetuloksissa. Asiaa selittäviä tekijöitä ovat mm. näytesyvyyden merkitys, vuorokauden viive näytteenotossa, pieniä pelto-ojia, joista kaikkia pienimpiä ei seurattu ym..
- Iitosen laskujokeen tulee kuormitusta mm. saunoista ym. haja-asutuksesta. Asemanseudulta tulee myös kuormitusta. Vuonna 2013 tutkitaan 4 – 6 virtapaikkaa, joista Iitosen laskujoki olisi ehkä yksi.
- Valvatukselta tulee 60 % lisäkuormitusta, joka ei näy näytetuloksissa. Asiaa selittää mm. aiemmin esitettyjen tejiöiden lisäksi myös se, että vesi nousee pelloille Valvatuksen ja Kolmajoen varsilla. Valvatuksen osalta pitäisi päästä toimenpiteisiin, mm. Valvatuksen patohanketta tulisi saada eteenpäin. Patohanke on kannatettava, monivaikutteinen hanke, jonka edistäminen tulee aloittaa Kolman padon rakentamisen jälkeen.
- Kanavan ojat: yksi sortunut ja savista vettä valuu siitä Joroisselkään. Alueella on erittäin hienojakoista maata, josta ongelmat aiheutuvat. Kanavan kunnostus melontareitiksi. Melonta onnistuu korkean veden aikana.
- Millainen on Järvikylän uusi puhdistamon toiminta? Kosteikon ja laskeutusaltaan yhdistelmä ajanee asiansa ainakin loppukesällä ja syksyllä, mutta kevään ylivalumien aikaan kasvillisuuden ollessa kehittymätöntä kosteikon puhdistusteho (jota ei todellisuudessa ole mitattu) saattaa jäädä heikoksi.
- Milloin päästään käytännön toimiin? Mitä lisätietoa vielä tarvitaan? Ryhmä on toiminut vasta vuoden ja paljon on saatu jo aikaiseksi. Käytännön toimista mm. poistokalastussuunnitelma on päivitetty ja kalastus on alkanut. Vesikasvien niittoja edistäviä selvityksiä on tehty. Kuormitusselvitys antaa vastauksia mm. kosteikkoja tarvitsevien paikkojen ja muiden toimenpiteiden osalta
- Kosteikkopaikat/ kipupistealueet: Olisiko mahdollista saada esim. 5 kohdetta kosteikkopaikoista seuraavaan kokoukseen? Alueella toteutuksessa oleva RAE – hanke antaa osittain vastauksia näihin kysymyksiin. Viljelymenetelmät, suojakaistat, suojavyöhykkeet, kasvipeitteisyys jne..

Joroisselän pohjoisosan kunnostustyöt ja luontodirektiivilajit, tilannekatsaus

Joroisselän pohjoisosalle on suunnitteilla matkailuhanke, joka vaatisi rantojen ruoppaamista. Ruoppauksesta on tehty suunnitelma, joka on ristiriidassa alueella esiintyvän viitasammakon elinalueen kanssa. Asiasta pidettiin kokous Joroisten kunnanvirastolla 1.11.2012. Kokouksen osallistuvat mm. Joroisten kunta, yrittäjä, suunnittelija, Joroisten kalastusalue, Etelä-Savon ELY – keskus (luonnonsuojelu sekä vesienhoito edustettuna). Tavoitteena on viitasammakon elinolosuhteiden parantaminen kalastuksen avulla. Asiaa selvittämään perustetaan ryhmä

● Suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamisen edistäminen.

Sektorikohtaiset katsaukset, toimintasuunnitelmahahmotelmaa, hankkeet, rahoituskysymykset.

Poistokalastus, tilanne

Kuultiin kertomus tehdyistä nuottauksista.

Keskusteltiin jatkosta ja todettiin, että kalastusalueen rooli tulee jatkossa pienenemään. Muodostuva osakaskunta on toimijatahona luontevampi, kuin kalastusalue. Osakaskunnan edustaja otetaan mukaan mm. toimintaryhmään ja kalaryhmään. (Osakaskunnan hoitokunnan puheenjohtaja) Todettiin, että poistokalastuksen toteutussuunnitelmaa täytyy tarkentaa. Joroisselkä on rysäpyyntiin soveltuva vesialue. Rysien käyttöä alueella tullaan tukemaan. Pyydysten rakentamiseksi voitaisiin järjestää pyydysvalmistuskurssi.

Vesikasvillisuuden poisto

Joroisselän alueelta on tehty alustava niittotarveselvitys, jota tulee täydentää talven aikana.

Keskusteltiin asiasta ja esitettiin, että muodostuva uusi osakaskunta (tai alueella olevat osakaskunnat) selvittävät/esittävät talven aikana niittotarpeet Joroisselän alueelta.

Keskusteltiin mahdollisuudesta saada alueelle paikallinen yrittäjä, joka kehittäisi/rakentaisi sopivan niitto-/korjuukaluston. Viitasammakon elinalue Joroisselän pohjoisrannalla rajoittanee niittoja

huomattavasti muun kuin Puomilansalmen osalta, mahdollisesti yleisen edun merkitys niitolle on nähtävissä myös uimarannan kohdalla. Niittojen huomattavaa rajoitusta voidaan osaltaan ”kompensoida” sorvan ym. tehopyynnillä.

Kuormitus selvitys

Kuormitus selvitys on alustavasti kaavailtu toteutettavaksi tilaustyönä vesialan konsulttitoimistolta. Tänä vuonna tehdyt selvitykset sekä mm. VEMALA vedenlaatumallinnus ovat perustana fosforin ja typen kuormitus selvitykselle. Käytännössä tarkat kuormitus selvitykset olisi syytä tehdä Joroisselän lähivaluma-alueen ohella ainakin Liunan pato-Joroisvirran alaosa välille, Valvatuksen järvelle sekä sen laskujoelle ja mahdollisesti Enonjoen alaosalle. Kuormitus selvityksen tarjouspyynnöt ja tekijän valinta tapahtuvat vuonna 2013.

Osakaskuntien yhdistäminen, tilanne

Osakaskuntien yhdistämisen alkukokous pidettiin 2.10.2012 Joroisten kunnanvirastolla. Loppukokous pidetään 14.12.2012 samassa paikassa. Tässä vaiheessa näyttää siltä, että aivan yhtenäistä aluetta ei saada syntymään. Noin puolet osakaskunnista on tulossa mukaan, jolloin syntyisi noin vajaan 1 000 ha:n osakaskunta. Muutama osakaskunta pitää kokouksensa ennen 14.12.2012. (Tieto 29.11.2012: Loppukokous on siirretty pidettäväksi 25.1.2013)

Hyviänsalmen hoitotoimet

Hyviänsalmen alueella on metsästys muodostumassa kynnyskysymykseksi osakaskuntien yhdistämisessä. On mahdollista, että vesialueen omistajat eivät ole mukana muodostuvassa osakaskunnassa. Hyviänsalmen alueelta on tehty niittoalueiden kartoitus, joiden perusteella suunnitellaan jatkotoimet. Jatkossa tavoitteena on hoitaa valtion puolelta rahoitus kuntoon ja sopia osakaskuntien ja paikallisen metsästysseuran kanssa kunnossapidosta. Rahoitusasia ja sen kohdentaminen metsästysseuralle/ osakaskunnalle on kuitenkin vain suunnitteluasteella niin kauan kuin osakaskuntien yhdistyminen on kesken.

● Viestintä

Ely-keskuksen katsaus 29.11. tiedotusvälineet mukaan. Pro Joroisselkä – yhdistyksen vuosikokous Esitykset tulee saada nettiin kaikkien nähtäville. Linkitys muille sivuille Etelä-Savon radio tulisi saada kiinnostumaan Joroisselän ja muiden alueiden hoidosta. Iltatori –tapahtuma on saanut hyvää palautetta. Vuonna 2013 osallistutaan iltatori – tapahtumaan. Pro Joroisselkä – yhdistyksen kevätkokouksessa tulisi esitellä hoitotyön etenemistä sekä tilannetta. ELY- keskuksen osallistumismahdollisuudet riippuvat hyvin pitkälti käytettävissä olevista resursseista.

● Muut asiat/ jatkotoimenpiteet

Talvivaaran jätevesien vaikutukset; missä asti ne näkyvät? Eivät näy Kallavedessä. Joroisselkä on sivussa päävirrasta, joten vaikutuksia täällä ei ole.

● Seuraava kokous, ajankohta

Seuraava kokous pidetään tiistaina 5.2.2013 alkaen klo 9.15.

Muistion vakuudeksi Reijo Lähteenmäki, ympäristösuunnittelija

Etelä-Savon elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus

jakelu:

Petri Miettinen	Joroisten kunta
Anne Kautiainen	Joroisten kunta
Sirpa Leväinen	JJR
Eeva Koivula	Pro Joroisselkä- yhdistys
Asko Keski-Petäjä	Joroisten pursiseura
Väinö Kuutti	Joroisten ympäristölautakunta
Risto Salko	Joroisten kalastusalue
Olli-Heikki Immonen	MTK, Joroisten tuottajayhdistys
Tuomo Räisänen	Metsänhoitoyhdistys, Keski-Savo
Pauli Aholainen	Maanviljelijä
Pertti Manninen	Etelä-Savon ELY-keskus
Reijo Lähteenmäki	Etelä-Savon ELY-keskus
Arto Ustinov	Etelä-Savon ELY-keskus
Antti Haapala	Etelä-Savon ELY-keskus

